

Ġabra tal-ġurisprudenza

KONKLUŻJONIJIET TAL-AVUKAT ĠENERALI
KOKOTT
ipprezentati fis-17 ta' Ottubru 2019¹

Kawża C-766/18 P

**Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi
vs**

L-Uffiċċju tal-Proprietà Intellettuali tal-Unjoni Ewropea (EUIPO)

“Appell – Trade mark tal-Unjoni Ewropea – Trade mark kollettiva – Denominazzjoni ġeografika – Karattru distintiv – Proċedimenti ta' oppożizzjoni – Applikazzjoni għar-registrazzjoni ta' trade mark figurattiva li tinkludi l-kelma BBQLOUMI – Čaħda tal-oppożizzjoni”

I. Introduzzjoni

1. Mill-2014 'l hawn, infetħet il-proċedura għall-ħolqien ta' denominazzjoni tal-orìġini protetta, li tista' tkun dovuta għall-użu tad-denominazzjoni Halloumi għall-ġobon magħmul minn produttori Čiprijotti, iżda l-Kummissjoni sa issa għadha ma kkonkludietx din il-proċedura². Fl-istess ħin, Čipru u entitajiet oħra qed jippruvaw jipprevjenu l-użu ta' trademark fuq id-denominazzjoni Halloumi minn ċerti impriži³.

2. F'dan il-każ, il-Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi (il-Fondazzjoni għall-Protezzjoni tal-Ġobon Tradizzjonali Čiprijott bl-isem ta' Halloumi, iktar 'il quddiem: il-“Foundation”) kisbet id-denominazzjoni HALLOUMI bħala trade mark kollettiva tal-Unjoni għall-ġobon. Fuq il-baži ta' din il-marka, qed tipprowa twaqqaf impriža Bulgara milli hija wkoll tikseb trade mark figurattiva għall-ġobon li tinkludi l-kelma BBQLOUMI. Skont il-Foundation, hemm proċeduri ulterjuri pendenti fir-rigward tat-trade mark kollettiva fl-Uffiċċju tal-Proprietà Intellettuali tal-Unjoni Ewropea (EUIPO) u fil-Qorti Ġenerali, u tressqet kawża inizjali fejn il-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddeċidiet *res judicata* kontra l-Foundation⁴.

1 Lingwa oriġinali: il-Ġermaniż.

2 Publikazzjoni ta' applikazzjoni għal registrazzjoni skont l-Artikolu 50(2)(a) tar-Regolament (UE) Nru 1151/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Novembru 2012 dwar skemi tal-kwalità għal prodotti agrikoli u oġġetti tal-ikel (ĠU 2015 C 246, p. 9). Ara wkoll <http://ec.europa.eu/agriculture/quality/door/publishedName.html?denominationId=12050> kif ukoll il-komunikazzjoni għall-istampa IP/15/5448 tal-Kummissjoni tat-28 ta' Lulju 2015, “Cyprus ‘Χαλλουμι’ (Halloumi)/‘Hellim’ cheese set to receive Protected Designation of Origin status” (“L-ispeċjalità tal-ġobon Čiprijotta ‘Χαλλουμι’ (Halloumi)/‘Hellim’ għandha tircievi l-istatus ta' denominazzjoni ta' oriġini protetta (DOP)”) (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5448_en.htm).

3 Ara s-sentenzi tal-Qorti Ġenerali tat-13 ta' Ġunju 2012, Organismos Kypriakos Galaktokomikis Viomichanias vs UASI – Garmo (HELLIM) (T-534/10, EU:T:2012:292), tas-7 ta' Ottubru 2015, Čipru vs UASI (ΧΑΛΛΟΥΜΙ u HALLOUMI) (T-292/14 u T-293/14, EU:T:2015:752), tat-13 ta' Lulju 2018, Čipru vs EUIPO – Papouis Dairies (Pallas Halloumi) (T-825/16, EU:T:2018:482), tat-13 ta' Lulju 2018 Čipru vs EUIPO – POA (COWBOYS HALLOUMI) (T-847/16, mhux ippubblikata, EU:T:2018:481), tal-25 ta' Settembru 2018, Čipru vs EUIPO – M.J. Dairies (BBQLOUMI) (T-384/17, mhux ippubblikata, EU:T:2018:593), u tat-23 ta' Novembru 2018, Čipru vs EUIPO – Papouis Dairies (Papouis Halloumi) (T-703/17, mhux ippubblikata, EU:T:2018:835).

4 Digriet tal-21 ta' Marzu 2013, Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi vs UASI (C-393/12 P, mhux ippubblikat, EU:C:2013:207).

3. Sa issa, l-isforzi tal-Foundation f'din il-proċedura ma rnekkewx minhabba li l-EUIPO u l-Qorti Ġenerali jikkunsidraw li d-denominazzjoni HALLOUMI għandha livell dgħajjef ta' karattru distintiv, peress li tiddekrivi l-ġobon inkwistjoni. Għalhekk, minkejja ċertu xebh, l-użu ta' BBQLOUMI ma jagħtix lok għal biża' li l-pubbliku kkonċernat jagħmel konnessjoni mal-produtturi magħquda fi hdan il-Foundation.

4. Madankollu, il-Foundation hija tal-fehma li trade mark kollettiva teħtieġ awtomatikament zieda fil-protezzjoni u li l-Qorti Ġenerali ma kkunsidratx din il-protezzjoni b'mod suffiċjenti.

II. Il-kuntest ġuridiku

5. Il-premessa 8 tar-Regolament dwar it-trade marks⁵ tikkonċerna l-funzjoni tat-trademark bħala indikazzjoni tal-orġini:

“Il-protezzjoni mogħtija minn trade mark Komunitarja, li l-funzjoni tagħha huwa partikolarment li tiggarrantixxi t-trade mark bħala indikazzjoni ta' orġini, għandha tkun assoluta f'każ ta' identikità bejn il-marka u s-sinjali u l-prodotti jew is-servizzi. Din il-protezzjoni għandha tapplika wkoll f'każijiet ta' xebh bejn il-marka u s-sinjali u l-prodotti jew is-servizzi. Il-kunċett ta' xebh għandu jingħata interpretazzjoni marbuta mal-possibilità ta' konfużjoni. Il-possibilità ta' konfużjoni, li l-apprezzament tagħha tiddependi fuq ħafna elementi u, b'mod partikolari, fuq l-għarfien tat-trade mark fuq is-suq, l-assoċjazzjoni li tista ssir bejn is-sinjali użat u dak registrat, il-livell ta' xebh bejn it-trade mark u s-sinjali u bejn il-prodotti jew is-servizzi identifikati, għandha tikkostitwixxi l-kundizzjoni speċifika għal tali protezzjoni.”

6. L-Artikolu 4 tar-Regolament dwar it-trade marks jistabbilixxi r-rekwiziti essenzjali għal trademark:

“Trade mark Komunitarja tista' tikkonsisti f'sinjali li jistgħu jiġu rappreżentati b'mod grafiku, partikolarment kliem, fosthom ismijiet personali, disinnji, ittri, numri, il-forma ta' prodotti jew l-imballaġġ tagħhom, sakemm dawn is-sinjali jiddistingwu l-prodotti jew is-servizzi ta' impriża minn dawk ta' impriża oħra.”

7. L-Artikolu 7(1)(c) u (d) tar-Regolament dwar it-trade marks jipprojbixxi r-registrazzjoni ta' trade marks deskrittivi:

“Dawn li ġejjin ma jistgħux jiġu rreġistrati:

- a) [...]
- b) trade marks li mhumiex ta' karattru distintiv;
- c) trademarks li jikkonsistu esklussivament f'sinjali jew indikazzjonijiet li jintużaw fil-kummerċ sabiex jindikaw ix-xorta, il-kwalità, il-kwantità, l-użu intenzjonat, il-valur, l-orġini ġeografika jew il-hin ta' produzzjoni tal-prodotti jew ta' meta ingħata s-servizz, jew karatteristiċi oħrajn tal-prodotti jew servizzi;
- d) trade marks li jikkonsistu esklussivament f'sinjali jew indikazzjonijiet li jkunu saru użanza tal-lingwa tal-mument jew tal-prattika *bona fide* u stabbilita tal-kummerċ;

⁵ Regolament (KE) Nru 207/2009 tal-Kunsill tas-26 ta' Frar 2009 dwar it-trade mark Komunitarja (ĠU 2009, L 78, p. 1), kif emendat bl-Anness III, punt 2.I. tal-Atti dwar il-kondizzjonijiet tal-adeżjoni tar-Repubblika tal-Kroazja u l-aġġustamenti għat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika (ĠU 2012, L 112, p. 41), sostitwit issa bir-Regolament (UE) 2017/1001 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Ġunju 2017 dwar it-trademark tal-Unjoni Ewropea (ĠU 2017, L 154, p.1).

e) [...]”

8. Ir-raġuni ta’ oppożizzjoni għal probabbiltà ta’ konfużjoni tirriżulta mill-Artikolu 8(1)(b) tar-Regolament dwar it-trade marks għal raġunijiet relattivi għal rifjut:

“(1) Jekk issir oppożizzjoni minn proprjetarju ta’ trade mark preċedenti, l-applikazzjoni għar-registrazzjoni ta’ trademark m’għandhiex tiġi milqugħa:

a) [...]

b) jekk, minhabba identicità jew xebħ bejn iż-żewġ trademarks u l-identicità jew xebħ tal-prodotti jew servizzi koperti mit-trade marks teżisti probabbiltà ta’ konfużjoni min-naħa tal-pubbliku fit-territorju fejn it-trade mark preċedenti hija protetta; il-probabbiltà ta’ konfużjoni tinkludi wkoll il-probabbiltà li ssir assoċjazzjoni mat-trademark preċedenti.”

9. L-Artikolu 65(3) tar-Regolament dwar it-trade marks fih is-setgħat tal-qrati tal-Unjoni fir-rigward ta’ rikorsi pprezentati skont ir-Regolament dwar it-trade marks:

“Il-Qorti tal-Ġustizzja għandha ġurisdizzjoni li tannulla jew tbiddel id-deċiżjoni kkontestata.”

10. L-Artikolu 66 tar-Regolament dwar it-trade marks jippermetti l-applikazzjoni għal registrazzjoni ta’ trade marks kollettivi:

“(1) Marka Komunitarja kollettiva hija trade mark Komunitarja li hija hekk msejha meta ssir l-applikazzjoni u li hija kapaċi tiddistingwi l-prodotti jew servizzi tal-membri tal-assocjazzjoni li hija proprjetarja ta’ dik il-marka minn dawk ta’ impriži oħrajn. Assocjazzjonijiet ta’ fabbrikanti, produttori, fornituri ta’ servizzi, jew negozjanti, skont il-liġi li tirregolhom, għandhom il-kapaċità li f’isimhom stess ikollhom drittijiet u obbligi ta’ kull xorta, li jidhlu f’kuntratti jew li jwettqu atti ġuridiċi oħra u li jfittxu u li jiġu mfittxa, kif ukoll persuni ġuridiċi regolati mil-liġi pubblika, jistgħu japplikaw għal marki kollettivi Komunitarji.

(2) B’deroga mill-Artikolu 7(1)(c), sinjali jew indikazzjonijiet li jistgħu jservu, fil-kummerċ, sabiex jindikaw l-orijini ġeografika tal-prodotti jew servizzi jistgħu jikkostitwixxu marki Komunitarji kollettivi skont it-tifsira tal-paragrafu 1. Marka kollettiva ma tagħtix jedd lill-proprjetarju li jistabbilixxi lil terza persuna milli tuża fil-kummerċ dawn is-sinjali jew indikazzjonijiet, sakemm huwa jużahom skont il-prattika onesta fl-oqsma tal-industrija u tal-kummerċ; b’mod partikolari, din il-marka ma tistax tiġi invokata kontra terza persuna li hija intitolata li tuża isem ġeografiku.

(3) Id-dispożizzjonijiet ta’ dan ir-Regolament japplikaw għal marki kollettivi Komunitarji, sakemm l-Artikoli 67 sa 74 ma jipprovdux mod ieħor.”

11. L-Artikolu 67 tar-Regolament dwar it-trade marks jipprovdi r-regoli għall-użu tat-trade mark:

“(1) L-applikant għal marka Komunitarja kollettiva għandu jissottometti regolamenti li jirregolaw l-użu tagħha fi żmien il-perjodu preskritt.

(2) Ir-regolamenti li jirregolaw l-użu għandhom jispeċifikaw il-persuni awtorizzati biex jużaw il-marka, il-kundizzjonijiet għal adeżjoni fl-assocjazzjoni u, fejn dawn jeżistu, il-kondizzjonijiet għall-użu tal-marka inklużi sanzjonijiet. Ir-regolamenti li jirregolaw l-użu ta’ marka msemmija fl-Artikolu 66(2) għandhom jawtorizzaw lil kull persuna li l-prodotti jew servizzi tagħha joriginaw miz-zona ġeografika in kwistjoni sabiex din issir membru tal-assocjazzjoni li hija proprjetarja tal-marka.”

III. Il-proċedura preċedenti

12. Fid-9 ta' Lulju 2014, M. J. Dawes EOOD applika quddiem l-EUIPO għar-reġistrazzjoni ta' trademark figurattiva bil-kulur kif ġej⁶:

13. Il-prodotti u s-servizzi li għalihom saret l-applikazzjoni għal reġistrazzjoni jinsabu fil-klassijiet 29, 30 u 43 tal-Ftehim ta' Nice dwar il-klassifikazzjoni internazzjonali ta' prodotti u servizzi għall-finijiet tar-reġistrazzjoni ta' trade marks, tal-15 ta' Ġunju 1957, kif rivedut u emendat u jinkludu ċertu ikel, inkluż il-ġobon, kif ukoll ċerti servizzi bħar-ristorazzjoni għal kliġenti.

14. Il-Foundation hija l-proprjetarja tat-trade mark kollettiva HALLOUMI, li giet irreġistrata mill-EUIPO fl-14 ta' Lulju 2000 bin-Nru 1082965 għal prodotti fil-klassi 29, bid-deskrizzjoni "Ġobon"⁷. Fit-12 ta' Novembru 2014, hija pprezentat oppożizzjoni kontra din l-applikazzjoni għal reġistrazzjoni, billi rreferiet, b'mod partikolari, għall-probabbiltà ta' konfużjoni fis-sens tal-Artikolu 8(1)(b) tar-Regolament dwar it-trade marks.

15. Id-Divizjoni tal-Oppożizzjoni ċaħdet l-oppożizzjoni u l-appell li gie pprezentat kontra din id-deċiżjoni ma ntlax lanqas. Permezz tas-sentenza appellata tal-25 ta' Settembru 2018, il-Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi vs EUIPO – M. J. Dairies (BBQLOUMI) (T-328/17, mhux ippubblikata, EU:T:2018:594), il-Qorti Ġenerali finalment ċaħdet ukoll l-appell kontra d-deċiżjoni tal-Bord tal-Appell.

16. Dawn id-deċiżjonijiet huma essenzjalment ibbażati fuq il-premessa li t-trade mark HALLOUMI hija ekwivalenti għad-denominazzjoni ta' ġobon Ċiprijott magħruf, li jfisser li għandha livell dgħajfef ta' karattru distintiv. Għaldaqstant, fid-dawl tad-differenzi tat-trade mark li għaliha saret applikazzjoni għal reġistrazzjoni, l-istanzi tal-EUIPO u tal-Qorti Ġenerali ma sabu l-ebda probabbiltà ta' konfużjoni.

⁶ Ir-ritratt ta' xatt bis-sajjieda apparentement ittiehed fil-port ta' Naousa fil-gżira Griega ta' Paros (<https://www.gtp.gr/locpage.asp?id=12121&lng=1>), preċiżament fid-direzzjoni tal-Lvant, fi 37.124862 grad fit-Tramuntana u 25.237685 grad fil-Lvant.

⁷ Skont id-database tal-EUIPO, <https://euipo.europa.eu/eSearch/#details/trademarks/001082965>, hemm proċeduri pendenti ta' kancellazzjoni. Izda hemm ukoll indikazzjonijiet ta' proċedura ta' kancellazzjoni preċedenti – apparentement minghajr suċċess.

17. Il-Qorti tal-Ġustizzja issa għandha tiddeċiedi dwar l-appell li l-Foundation ppreżentat fil-5 ta' Diċembru 2018.

18. Il-Foundation titlob li l-Qorti tal-Ġustizzja jogħgobha:

- 1) tilqa' l-appell kontra s-sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-Kawża T-328/17, Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi vs L-Uffiċċju tal-Proprietà Intellettwali tal-Unjoni Ewropea (EUIPO), EU:T:2018:594 u tintlaqa' t-talba tagħha għal annullament;
- 2) tikkundanna lill-EUIPO u lil M. J. Dairies EOOD sabiex iħallsu l-ispejjeż tagħhom stess u dawk tal-Foundation.

19. L-EUIPO u M. J. Dairies EOOD rispettivament jitolbu li l-Qorti tal-Ġustizzja jogħgobha:

- 1) tiċċad l-appell u
- 2) tikkundanna lil Foundation għall-ispejjeż.

20. Il-partijiet ressqu osservazzjonijiet bil-miktub u għamlu wkoll sottomissjonijiet orali waqt is-seduta tat-12 ta' Settembru 2019.

IV. Evalwazzjoni

21. Il-Foundation tibbaża l-appell tagħha fuq erba' aggravji, li huma parzjalment interkonnessi. L-ewwel żewġ aggravji jikkonċernaw il-kwistjoni ta' jekk it-trade marks kollettivi għandhomx jingħataw karattru distintiv partikolari (ara B hawn taħt). Permezz tat-tielet aggravju, il-Foundation issostni li l-Qorti Ġenerali applikat kriterju żbaljat (ara A hawn taħt) fil-kuntest tal-evalwazzjoni tal-probabbiltà ta' konfużjoni bejn iż-żewġ trademarks. Fir-rigward tar-raba' aggravju, hija togġezzjona għall-fatt li filwaqt li l-Qorti Ġenerali kkonstatat li l-Bord tal-Appell wettaq żball fl-evalwazzjoni tat-trade mark, hija xorta ma baġħtitx il-każ lura quddiem il-Bord tal-Appell (ara l-punt C hawn taħt).

A. Il-kriterju ta' sħarriġ tal-Qorti Ġenerali

22. Il-Qorti tal-Ġustizzja tista' tillimita ruħha li tiddeċiedi fuq it-tielet aggravju peress li, fil-verżjoni oriġinali Ingliża, jiġifieri fil-lingwa tal-proċedura, il-punt 71 tas-sentenza appellata huwa vvizzjat bi żball ta' liġi.

23. Il-Qorti Ġenerali stabbilixxiet li ma setax ikun hemm probabbiltà ta' konfużjoni min-naħa tal-pubbliku rilevanti, minkejja li l-prodotti indikati mit-trade marks inkwistjoni kienu parzjalment identiċi u sa ċertu punt parzjalment jixxiebhu, bl-eċċezzjoni tas-servizzi indikati mit-trademark li għaliha saret l-applikazzjoni għal reġistrazzjoni. Fil-fatt, l-eżistenza ta' xebh viżiv, fonetiku u kuncettwali ta' trade mark deskrittiva preċedenti b'livell dgħajef ta' karattru distintiv ma hijiex biżżejjed sabiex tiġi ġġustifikata preżunzjoni ta' probabbiltà ta' konfużjoni⁸.

⁸ It-test kien ifformulat kif ġej: "Despite the fact that, with the exception of the services covered by the mark applied for, the goods covered by the marks at issue are in part identical and in part similar to some degree, there cannot be any likelihood of confusion on the part of the relevant public since the existence of a visual, phonetic and conceptual similarity is not, in the case of an earlier descriptive mark with low distinctive character, sufficient to give rise to a presumption of a likelihood of confusion [...]".

24. Din il-konklużjoni diġà ma tinftiehemx, peress li l-eżami ta' probabbiltà ta' konfużjoni ma huwiex kwistjoni ta' jekk jistax jiġi preżunt ir-riskju. Minflok, hija ġurisprudenza stabbilita li l-eżistenza ta' probabbiltà ta' konfużjoni fost il-pubbliku għandha tiġi evalwata kompletament fid-dawl tač-čirkustanzi rilevanti kollha tal-każ partikolari⁹. Għalhekk għandu jiġi *deciz* jekk hemmx riskju konkret.

25. Il-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddecidiet li trade mark deskrittiva rreġistrata jeħtieġ li tingħata čertu karattru distintiv u li minħabba f'hekk jista' jkun hemm probabbiltà ta' konfużjoni bejn din it-trade mark u trade mark sussegwenti¹⁰. Barra minn hekk, hija tammetti wkoll il-possibbiltà teoretika ta' probabbiltà ta' konfużjoni fir-rigward taż-żewġ trade marks fil-punt 49 tas-sentenza appellata.

26. Madankollu, skont il-verżjoni oriġinali Ingliża tal-punt 71 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali ma evalwatx b'mod konkret il-possibbiltà ta' probabbiltà ta' konfużjoni, iżda pjuttost assumiet regola li tgħid li l-eżistenza ta' xebh viżiv, fonetiku u kuncettwali għal trade mark deskrittiva prečedenti, li għandha karattru distintiv dgħajef ma hijiex suffiçjenti għal probabbiltà ta' konfużjoni.

27. Għalhekk, il-punt 71 tas-sentenza appellata bil-lingwa oriġinali tal-kawża hija vvizzjata bi żball ta' liġi, li fil-prinçipju għandu jwassal għall-annullament tagħha. Barra minn hekk, peress li l-Qorti tal-Ġustizzja ma għandhiex hija stess is-setgħa li tevalwa l-aspetti rilevanti, li ma kienx sar mill-Qorti Ġenerali, din il-kawża għandha tintbagħat lura quddiem il-Qorti Ġenerali.

28. Kif osservat ukoll mill-EUIPO, il-Qorti Ġenerali tabilhaqq ibbażat is-sentenza appellata fuq il-verżjoni bil-Frañçiz, il-lingwa ta' ħidma interna tal-Qorti tal-Ġustizzja. Fil-punt 71 ta' din il-verżjoni, il-Qorti tal-Ġustizzja kkonstatat, b'mod partikolari, li l-elementi inkwistjoni ma kinux suffiçjenti sabiex tiġi stabbilita probabbiltà ta' konfużjoni. Konsegwentement, il-Qorti Ġenerali effettivament evalwat il-każ individwali u t-traduzzjoni biss tas-sentenza tagħha fil-lingwa tal-pročedura hija żbaljata.

29. Għalkemm l-EUIPO u M. J. Dairies issuġġerew li l-verżjoni Ingliża tal-punt 71 tas-sentenza appellata għandha tiġi interpretata fid-dawl tal-kuntest ġenerali bhal fil-verżjoni Frañçiza, fi kwalunkwe każ nikkunsidra li dan huwa eskluż fid-dawl tal-evalwazzjoni tal-probabbiltà ta' konfużjoni. Čertament, jekk jitqajmu dubji dwar id-dikjarazzjonijiet magħmula mill-Qorti tal-Ġustizzja f'čerti verżjonijiet lingwistiçi tas-sentenzi tagħha, huwa rakkomandabbli li tiġi kkonsultata l-verżjoni Frañçiza, iżda r-regoli dwar il-lingwa tal-pročedura jsiru *contra iudicium*¹¹ jekk dikjarazzjonijiet čari f'dik il-lingwa jkunu jistgħu jinbidlu b'interpretazzjoni sempliçi fid-dawl tal-verżjoni bil-lingwa Frañçiza. Dawn il-bidliet għandhom pjuttost isiru permezz ta' rettifika skont l-Artikolu 164 tar-Regoli tal-Pročedura tal-Qorti Ġenerali.

30. Fi kwalunkwe każ, kuntrarjament għall-opinjoni tal-Foundation, rettifika ta' dan l-iżball ta' traduzzjoni ma tmurx kontra t-terminu ta' ġimagħtejn ta' wara l-għoti tas-sentenza, li jinsab fl-Artikolu 164(2) tar-Regoli tal-Pročedura tal-Qorti Ġenerali. M. J. Dairies ġustament tosserva li dan il-perijodu jirreferi biss għal talbiet għal rettifika magħmula mill-partijiet, iżda mhux għal korrezzjoni *ex officio*¹².

9 Sentenzi tal-11 ta' Novembru 1997, SABEL (C-251/95, EU:C:1997:528, punt 22), tat-23 ta' Marzu 2006, Mülhens vs UASI (C-206/04 P, EU:C:2006:194, punt 18), u tal-4 ta' Lulju 2019, FTI Touristik vs EUIPO (C-99/18 P, EU:C:2019:565, punt 13), kif ukoll id-digriet tal-21 ta' Marzu 2013, Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi vs UASI (C-393/12 P, mhux ippubblikat, EU:C:2013:207, punt 32).

10 Sentenza tat-8 ta' Novembru 2016, BSH vs EUIPO (C-43/15 P, EU:C:2016:837, punti 67, 68 u 71).

11 Ara, dwar l-interpretazzjoni *contra legem*, is-sentenzi tas-16 ta' Ġunju 2005, Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, punt 47), tal-15 ta' April 2008, Impact (C-268/06, EU:C:2008:223, punti 100 u 103), u tal-24 ta' Ġunju 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, punt 76).

12 F'dan ir-rigward, id-digriet tas-17 ta' Marzu 2006, Il-Kummissjoni vs Il-Greçja (C-417/02, EU:C:2006:189).

31. Rettifika skont l-Artikolu 164(1) tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti Ġenerali hija possibbli f'każijiet ta' żbalji tal-pinna, żbalji fil-kalkolu u inezattezzi evidenti. Dan jinkludi żbalji ta' traduzzjoni¹³, probabbilment bħala inezattezzi evidenti.

32. Madankollu, għandu jiġi enfasizzat li l-Qorti Ġenerali, permezz tar-rettifika, tirtira, tal-inqas parzjalment, il-bażi legali tal-appell. Madankollu, jekk il-Qorti Ġenerali tkun diġà rrettifikat dan l-iżball, dan ikompli biss itawwal il-proċedura u jinvolvi spejjeż addizzjonali minhabba li s-sentenza appellata jkollha tiġi annullata abbażi ta' iżball manifest ta' traduzzjoni. Wara li l-kawża tintbagħat lura, il-Qorti Ġenerali fl-aħħar mill-aħħar terġa' tiċhad l-appell bl-istess raġunament – din id-darba iżda bi traduzzjoni korretta.

33. Għandu jiġi nnotat ukoll li rettifika ma tistax taffettwa l-protezzjoni ġudizzjarja tal-partijiet ikkonċernati. Għalhekk, fil-prinċipju, mar-rettifika għandu jibda perijodu ta' żmien ġdid sabiex jiġi pprezentat appell kontra l-partijiet irrettifikati tas-sentenza – iżda biss kontra l-partijiet irrettifikati. Alternattivament, il-Qorti tal-Ġustizzja tista' tippermetti lill-partijiet ikkonċernati f'din il-proċedura perijodu ta' żmien fejn ibiddlu t-talbiet tagħhom f'din il-proċedura.

34. Il-Qorti tal-Ġustizzja rrettifikat dan l-iżball ta' traduzzjoni permezz tad-digriet tas-17 ta' Settembru 2019, Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi vs EUIPO – M. J. Dairies (BBQLOUMI) (T-328/17, mhux ippubblikat, EU:T:2019:662), u għalhekk it-tielet aggravju, fil-forma attwali tiegħu, huwa ineffettiv.

35. Minn hawnhekk ser nindirizza l-aggravji l-oħrajn.

B. Dwar il-karattru distintiv ta' trade marks kollettivi

36. Bl-ewwel żewġ aggravji, il-Foundation essenzjalment tikkontesta l-punt 41 tas-sentenza appellata, kif ukoll il-punt 71, fil-fatt, il-Foundation teziġi li r-Regolament dwar it-trade marks, u b'mod partikolari r-regoli dwar il-probabbiltà ta' konfużjoni, japplikaw għal trade marks kollettivi b'mod differenti minn kif huma applikati għal trade marks individwali. F'dan il-każ, it-talba tal-Foundation tinkludi tliet argumenti: *L-ewwel nett*, il-Foundation issostni li l-Qorti Ġenerali teziġi prova mingħandha li t-trade mark kollettiva rreġistrata tagħha għandha karattru distintiv. *It-tieni nett*, hija tqis li trade mark kollettiva rreġistrata għandha neċessarjament tingħata karattru distintiv amplifikat, anki jekk din hija ta' natura deskrittiva. *It-tielet nett*, hija ssostni li, fi kwalunkwe każ, il-karattru distintiv tat-trade marks kollettivi ġeografici msemmija fl-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks, jiġifieri trade mark kollettiva li tikkonsisti f'sinjali jew f'indikazzjonijiet li jistgħu jservu sabiex jindikaw l-origini ġeografika tal-prodotti jew tas-servizzi fil-kummerċ, ma jistax jiġi evalwat abbażi tal-kriterji ġenerali.

37. Madankollu, dawn l-argumenti għandhom jitqiesu fil-kuntest tar-raġuni għal rifjut ta' probabbiltà ta' konfużjoni, li fuqha tiddependi l-Foundation.

1. Fuq ir-raġuni għal rifjut ta' probabbiltà ta' konfużjoni

38. L-argumenti tal-Foundation jirreferu għall-probabbiltà ta' konfużjoni li qed issostni li teziġi bejn it-trade mark tagħha stess u t-trademark kontenzjuża.

¹³ F'dan ir-rigward, id-digriet tas-17 ta' Marzu 2006, Il-Kummissjoni vs Il-Greċja (C-417/02, EU:C:2006:189).

39. L-Artikolu 8(1)(b) tar-Regolament dwar it-trade marks – li huwa, fl-assenza ta' dispozizzjoni kuntrarja prevista fl-Artikoli 67 sa 74 ta' dan ir-regolament, applikabbli għat-trade marks kollettivi skont l-Artikolu 66(3) tal-istess regolament, jipprevedi li, meta ssir oppożizzjoni mill-proprjetarju ta' trade mark preċedenti, it-trade mark li għaliha saret applikazzjoni għal reġistrazzjoni tiġi rrifjutata r-reġistrazzjoni meta, minhabba l-identikità tagħha jew tax-xebh tagħha mat-trade mark preċedenti u minhabba l-identikità jew ix-xebh tal-prodotti jew tas-servizzi li ż-żewġ trade marks ikopru, teżisti probabbiltà ta' konfużjoni f'moħħ il-pubbliku fit-territorju li fih it-trade mark preċedenti tgawdi protezzjoni¹⁴.

40. Fl-applikazzjoni tal-Artikolu 8(1)(b) tar-Regolament dwar it-trade marks, l-eżistenza ta' probabbiltà ta' konfużjoni tippreżupponi kemm identikità jew xebh bejn it-trade mark li għaliha saret l-applikazzjoni għal reġistrazzjoni u t-trade mark preċedenti kif ukoll identikità jew xebh bejn il-prodotti jew servizzi koperti mill-applikazzjoni għal reġistrazzjoni u dawk li għalihom giet irreġistrata t-trade mark preċedenti, u dawn huma kundizzjonijiet kumulattivi¹⁵.

41. L-evalwazzjoni globali tal-probabbiltà ta' konfużjoni timplika ċerta interdipendenza bejn il-fatturi meħuda inkunsiderazzjoni u, b'mod partikolari, tax-xebh tat-trade marks u ta' dak tal-prodotti jew tas-servizzi koperti minnhom. Għalhekk, livell dgħajef ta' xebh bejn il-prodotti jew is-servizzi koperti jista' jiġi paċut b'livell għoli ta' xebh bejn it-trade marks, u viċeversa. L-interdipendenza bejn dawn il-fatturi hija riflessa fil-premessa 8 tar-Regolament dwar it-trade marks, li tippovdi li jeħtieġ li l-kunċett ta' xebh jiġi interpretat fir-rigward tal-probabbiltà ta' konfużjoni, li l-evalwazzjoni tagħha tiddependi, min-naħa tiegħu, b'mod partikolari mil-livell ta' rikonnoxximent tat-trade mark fis-suq u l-grad ta' xebh bejn it-trade mark u s-sinjali u bejn il-prodotti jew is-servizzi koperti minnha¹⁶.

42. Barra minn hekk, il-probabbiltà ta' konfużjoni li tirriżulta mill-ġurisprudenza dwar trade marks individwali hija saħansitra ikbar, iktar ma jkun evidenti l-karattru distintiv tat-trademark preċedenti¹⁷. Għalhekk, it-trademarks li għandhom karattru distintiv għoli, intrinsikament jew minhabba li jkun magħrufin fis-suq, igawdu minn protezzjoni iktar wiesgħa minn dawk li għandhom karattru distintiv iktar dgħajef¹⁸. Madankollu, il-punt sa fejn dawn il-kunsiderazzjonijiet huma trasferibbli għal trade marks kollettivi għandu jiġi diskuss hawn taħt (ara Taqsima 4).

43. Il-kunċett tal-karattru distintiv ta' trade mark jiddeskrivi, fil-kuntest ta' trade marks individwali, l-adegwatezza sabiex jiġi identifikat il-prodott jew is-servizz li għalih tiġi mitluba r-reġistrazzjoni, bħala li ġej minn impriża stabbilita u għalhekk li t-trade mark tiddistingwi dan il-prodott minn dawk ta' impriži oħrajn¹⁹.

44. Madankollu, skont l-Artikolu 66(1) tar-Regolament dwar it-trade marks, trade mark kollettiva hija intiża sabiex tiddistingwi prodotti u servizzi tal-membri tal-assoċjazzjoni, li hija l-proprjetarja tat-trade mark, minn dawk ta' impriži oħra. Il-funzjoni essenzjali ta' tali trade mark kollettiva għalhekk hija li tiggarrantixxi l-orijini kummerċjali kollettiva ta' prodotti u servizzi²⁰.

14 Sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, *The Tea Board vs EUIPO* (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punt 46).

15 Sentenzi tat-23 ta' Jannar 2014, *UASI vs riha WeserGold Getränke* (C-558/12 P, EU:C:2014:22 punt 41), u tal-20 ta' Settembru 2017, *The Tea Board vs EUIPO* (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punt 47, u l-ġurisprudenza ċċitata).

16 Sentenza tad-29 ta' Settembru 1998, *Canon* (C-39/97, EU:C:1998:442, punt 17).

17 Sentenzi tal-11 ta' Novembru 1997, *SABEL* (C-251/95, EU:C:1997:528, punt 24), tad-29 ta' Settembru 1998, *Canon* (C-39/97, EU:C:1998:442, punt 18), u tat-8 ta' Novembru 2016, *BSH vs EUIPO* (C-43/15 P, EU:C:2016:837, punt 62).

18 Sentenza tad-29 ta' Settembru 1998, *Canon* (C-39/97, EU:C:1998:442, punt 18).

19 Sentenzi tal-4 ta' Mejju 1999, *Windsurfing Chiemsee* (C-108/97 u C-109/97, EU:C:1999:230, punt 49), tat-22 ta' Ġunju 1999, *Lloyd Schuhfabrik Meyer* (C-342/97, EU:C:1999:323, punt 22), u tat-8 ta' April 2003, *Linde et* (C-53/01 sa C-55/01, EU:C:2003:206, punt 40).

20 Sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, *The Tea Board vs EUIPO* (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punti 50 u 57).

2. Dwar l-oneru tal-prova tal-karattru distintiv ta' trade mark kollettiva rreġistrata

45. Il-Foundation tirreferi b'mod partikolari għall-punt 41 tas-sentenza appellata. Fil-fehma tagħha, huwa l-proprjetarju ta' trade mark kollettiva li għandu jipproduci prova tal-grad ta' karattru distintiv li għandha t-trade mark, meta jkollu l-intenzjoni li jsostni fi proċedimenti ta' oppożizzjoni.

46. F'xi każijiet, il-Foundation tidher li tifhem il-Qorti Ġenerali parzjalment fis-sens li l-eżistenza tal-karattru distintiv ta' trade mark kollettiva rreġistrata teħtieġ il-provi.

47. Fil-fatt, il-konstatazzjoni tal-Qorti Ġenerali tidher effettivament li hija dubjuża peress li la d-deċiżjoni Tulliallan Burlington vs EUIPO²¹ li hija direttament iċċitata mill-Qorti Ġenerali sabiex issostni dan, u lanqas is-sentenza Anheuser-Busch vs Budijovický Budvar²², iċċitata indirettament, ma jinkludu dikjarazzjoni dwar l-oneru tal-prova tal-karattru distintiv ta' trade mark kollettiva rreġistrata.

48. Min-naħa l-oħra, l-Artikolu 76 tar-Regolament dwar it-trade marks imsemmi wkoll mill-Qorti Ġenerali huwa rilevanti sa fejn, skont it-tieni sentenza tal-paragrafu 1 ta' dan l-artikolu, l-EUIPO, fil-kuntest ta' proċedura li tikkonċerna raġunijiet relattivi għal rifjut ta' rreġistrazzjoni, huwa limitat għall-argumenti u t-talbiet tal-partijiet ikkonċernati. Madankollu, b'haż-żewġ sentenzi msemmija iktar 'il fuq, din id-dispożizzjoni ma teħtieġx prova speċifika tal-karattru distintiv ta' trade marks kollettivi rreġistrati.

49. Iktar ċarezza hija pprovduta fis-sentenza applikata "b'analogija" mill-Qorti Ġenerali fis-sentenza Formula One Licensing vs UASI²³ – kif mitlub mill-Foundation fir-rikors tagħha²⁴. Nifhem din is-sentenza fis-sens li trade mark irreġistrata għandu bilfors ikollha karattru distintiv minimu, sakemm din ma tkunx thassret²⁵. Għalhekk, ma jistgħux jintalbu provi speċifiċi.

50. Xejn iktar ma jitressaq mill-punt 41 tas-sentenza appellata, peress li skontha huwa biss il-livell ("level", "niveau") tal-karattru distintiv li għandu jiġi pprovat, filwaqt li l-Qorti Ġenerali tippermetti grad minimu ta' karattru distintiv ("a certain degree", "un certain degré"), dan huwa mtenni mill-ġdid fil-punt 47. Dan huwa kkonfermat ukoll permezz tal-punt 71 tas-sentenza appellata, ikkontestat wkoll mill-Foundation, fejn ċertament il-Qorti Ġenerali tispjega li t-trade mark kollettiva HALLOUMI għandha karattru distintiv dgħajjef, iżda tesprimi wkoll fl-istess hin livell minimu ta' karattru distintiv eżistenti.

51. Sa fejn il-Foundation issostni li l-Qorti Ġenerali eżigiet li jiġi pprovat li trade mark kollettiva rreġistrata jkollha karattru distintiv, tkun qiegħda għalhekk tibbaża ruħha fuq interpretazzjoni żbaljata tas-sentenza appellata. Għalhekk dan l-argument għandu jiġi miċhud.

3. Dwar il-karattru distintiv ta' trade mark kollettiva rreġistrata

52. Fil-fatt, il-Foundation ma hijiex ikkonċernata dwar jekk grad minimu ta' karattru distintiv tat-trade mark kollettiva tagħha jiġix rikonoxxut, iżda ssostni, b'mod ġenerali, karattru distintiv amplifikat tat-trade marks kollettivi. Fl-istess hin ikollha hawnhekk tiġi ssodisfatta l-ħtieġa għal prova speċjali.

53. Madankollu, din it-talba għandha tiġi miċhuda.

21 Sentenza tal-Qorti Ġenerali tas-6 ta' Diċembru 2017, Tulliallan Burlington vs EUIPO – Burlington Fashion (BURLINGTON) (T-123/16, mhux ippubblikata, EU:T:2017:870, punt 60).

22 Sentenza tad-29 ta' Marzu 2011 (C-96/09 P, EU:C:2011:189, punt 189).

23 Sentenza tal-24 ta' Mejju 2012 (C-196/11 P, EU:C:2012:314, punti 40 sa 47).

24 Punt 29 tar-rikors promotur fil-Kawża T-328/17.

25 Il-konklużjonijiet tiegħi fil-kawża Pandalis vs EUIPO (C-194/17 P, EU:C:2018:725, punt 51). Ara wkoll is-sentenza tat-8 ta' Novembru 2016, BSH vs EUIPO (C-43/15 P, EU:C:2016:837, punt 67).

54. Peress li, skont l-Artikolu 66(1) tar-Regolament dwar it-trade marks, trade mark kollettiva għandha tiggarrantixxi l-origini kummerċjali kollettiva, unikament jistgħu jikkostitwixxu trade mrks tal-Unjoni, skont l-Artikolu 4 ta'dan ir-regolament, li japplika għat-trade marks kollettivi skont l-Artikolu 66(3) tal-istess regolament, is-sinjali tal-Unjoni Ewropea li huma adegwati sabiex jirrikonoxxu din l-origini tal-prodotti jew tas-servizzi li jidentifikaw²⁶. Konsegwentement, ir-reġistrazzjoni ta' trade mark kollettiva tippreżupponi, bħar-reġistrazzjoni ta' trade marks oħra, il-karattru distintiv tagħha.

55. Min-naħa l-oħra, ma hemm l-ebda preżunzjoni dwar jekk trade mark kollettiva għandhiex neċessarjament karattru distintiv partikolari – minħabba r-reġistrazzjoni tagħha²⁷. Għall-kuntrarju, trade marks kollettivi jista' jkollhom karattru distintiv bħal kwalunkwe trade mark oħra. Anzi kif juri l-EUIPO b'mod evidenti, abbażi tal-eżempji, il-livell ta' karattru distintiv jiddependi f'dan il-każ mis-sinjal magħżul minn naħa l-waħda u mill-kisba ta' karattru distintiv addizzjonali permezz tal-użu tas-sinjal min-naħa l-oħra. Għalhekk, il-karattru distintiv ta' trade marks kollettivi għandu, bħala prinċipju, jiġi evalwat skont ir-regoli ġenerali.

56. Konsegwentement, l-ewwel żewġ aggravji huma wkoll infondati sa fejn il-Foundation tuża karattru distintiv neċessarjament amplifikat għal trade marks kollettivi rreġistrati.

4. Dwar il-karattru distintiv ta' trade mark kollettiva ġeografika

57. Huwa iktar diffiċli li wieħed iwieġeb il-mistoqsija dwar jekk il-karattru distintiv ta' trade marks kollettivi ġeografiċi skont l-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks jistax jiġi evalwat skont kriterji ġenerali.

58. L-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks jippermetti li b'deroga mill-Artikolu 7(1)(c), it-trade marks kollettivi jkunu jikkonsistu f'sinjali jew f'indikazzjonijiet li jistgħu jservu, fil-kummerċ, għad-denominazzjoni tal-origini ġeografika tal-prodotti jew tas-servizzi. L-Artikolu 7(1)(c), b'mod partikolari, jeskludi trade marks mir-reġistrazzjoni li jikkonsistu esklużivament f'sinjali jew f'indikazzjonijiet li, fil-kummerċ, jistgħu jindikaw l-origini ġeografika tal-prodotti jew tas-servizzi.

59. It-trade mark kollettiva DARJEELING²⁸, li kienet is-sugġett tal-iktar sentenzi importanti sa issa dwar it-trade marks kollettivi, hija eżempju sabiħ tal-applikazzjoni tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks, peress li hija l-isem ta' belt u ta' distrett fl-Indja. Huwa wkoll te iswed magħruf sew li jitkabbar hemmhekk.

60. L-argument tal-Foundation jista' jiġi interpretat fis-sens li tal-inqas il-karattru distintiv ta' trade marks kollettivi *ġeografiċi* ma jistax jiġi evalwat abbażi tal-kriterji ġenerali, iżda li dawn għandhom awtomatikament jingħataw karattru distintiv amplifikat.

a) Dwar l-ammissibbiltà tal-argument tal-Foundation

61. L-ammissibbiltà ta' dan l-argument tal-Foundation hija diġà dubjuża.

26 Sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, The Tea Board vs EUIPO (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punti 50 u 51).

27 Ara, ukoll, is-sentenza tal-Qorti tal-5 ta' Diċembru 2012, Consorzio vino Chianti Classico vs UASI – FFR (F.F.R.) (T-143/11, mhux ippubblikata, EU:T:2012:645, punt 61).

28 Sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, The Tea Board vs EUIPO (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punt 18). Ara wkoll id-digriet tal-Bundesgerichtshof (il-Qorti Federali tal-Ġustizzja, il-Ġermanja) tat-30 ta' Novembru 1995, MADEIRA (I ZB 32/93, Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht 1996, p. 270).

62. Fil-fatt, l-argumenti tal-Foundation fir-rigward tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks l-iktar li jindikaw indirettament huma żbalji ta' liġi possibbli fis-sentenza appellata, minghajr madankollu ma ġew speċifikati r-rekwiziti tal-Artikolu 169(2) tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja, u dan preċiżament jindika liema konstatazzjonijiet tal-Qorti tal-Ġustizzja jistgħu jkunu vvizzjati bi żbalji ta' liġi.

63. B'mod partikolari, il-Foundation ma tagħmilx distinzjoni ċara fl-argumentazzjoni tagħha bejn it-trade mark kollettiva b'mod ġenerali u t-trade mark kollettiva ġeografika.

64. L-argument tal-Foundation rigward ksur possibbli tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks huwa wkoll kontradittorju: Minn naħa, hija ssostni li din id-dispożizzjoni ma hijiex ir-raġuni li għaliha l-oppożizzjoni tagħha għandha tintlaqa'²⁹, min-naħa l-oħra, din id-dispożizzjoni hija sinjifikattiva xorta waħda³⁰. Tali nuqqas ta' koerenza hija inkompatibbli mar-rekwiziti ta' appell skont l-Artikolu 168(1)(d) tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja u jwassal ukoll għall-inammissibbiltà tat-talba³¹.

65. Konsegwentement, l-argument imressaq mill-Foundation dwar il-karattru distintiv ta' trade marks kollettivi ġeografiki huwa inammissibbli.

66. Barra minn hekk, anki jekk l-argument tal-Foundation dwar il-konsegwenzi legali, li huma marbuta ma' trade mark kollettiva ġeografika ikun ammissibbli, madankollu, xorta waħda ma jkunx jista' jintlaqa'.

67. L-EUIPO huwa korrett meta jsostni li huwa dubjuż jekk it-trade mark HALLOUMI hijiex anki trade mark fis-sens tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks u li l-Qorti Ġenerali ma għamlet ebda konstatazzjoni dwar dan.

68. Il-Foundation ma tikkontestax dan in-nuqqas ta' konstatazzjoni.

69. Bid-differenza ta' DARJEELING, id-denominazzjoni HALLOUMI ma hijiex post speċifiku, iżda hija biss marbuta ma' post, jiġifieri Ċipru, tal-inqas fil-ġurisprudenza ezistenti tal-Qorti Ġenerali³². Anki hawn jista' jidhol id-dubju peress li dan it-tip ta' ġobon, spiss taħt l-istess denominazzjonijiet jew denominazzjonijiet li jixxiebhu, huwa mifrux f'pajjiżi oħra fir-regjun.

70. Għalhekk ma jistax jiġi prezunt li HALLOUMI hija trade mark fis-sens tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks, u konkluzjonijiet possibbli dwar l-effetti legali ta' din id-dispożizzjoni ma jistgħux iktar jinfluwenzaw l-eżitu tat-tilwima.

²⁹ Aggravju, punt 51.

³⁰ Aggravju, punt 63.

³¹ Ara, f'dan ir-rigward, is-sentenza tat-28 ta' Ġunju 2007, Il-Kummissjoni vs Spanja (C-235/04, EU:C:2007:386, punt 47).

³² Punti 50 u 66 tas-sentenza appellata. Ara wkoll is-sentenzi tal-Qorti tat-13 ta' Ġunju 2012, Organismos Kypriakis Galaktokomikis Viomichanias vs UASI – Garmo (HELLIM) (T-534/10, EU:T:2012:292, punt 41), tas-7 ta' Ottubru 2015, Ċipru vs UASI (XAAAIOYMI u HALLOUMI) (T-292/14 u T-293/14, EU:T:2015:752, punti 20 u 21), tat-13 ta' Lulju 2018, Ċipru vs EUIPO – Papouis Dairies (Pallas Halloumi) (T-825/16, EU:T:2018:482, punti 41 u 42), tat-13 ta' Lulju 2018, Ċipru vs EUIPO – POA (COWBOYS HALLOUMI) (T-847/16, mhux ippubblikata, EU:T:2018:481, punti 39 u 40), u tat-23 ta' Novembru 2018, Ċipru vs EUIPO – Papouis Dairies (Papouis Halloumi) (T-703/17, mhux ippubblikata, EU:T:2018:835, punt 61).

b) Sussidjarjament: fuq il-mertu

71. Fil-każ li l-Qorti tal-Ġustizzja xorta waħda tkun tixtieq tittratta l-kontenut tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks, għandu l-ewwel nett jiġi rrilevat li din id-dispożizzjoni hija entità barranija fid-dritt tat-trade marks. Il-projbizzjoni tat-trade marks deskrittivi prevista fl-Artikolu 7(1)(c) u (d) hija ġġustifikata b'mod ċar fil-ħtieġa ta' disponibbiltà ta' tali termini³³. Partecipanti oħra fis-suq għandhom ikollhom id-dritt li jużaw dawn id-deskrizzjonijiet għall-prodotti jew għas-servizzi tagħhom ukoll. Madankollu, fl-istess ħin, il-pubbliku ma jirreferix neċessarjament għat-trade marks deskrittivi bħala indikazzjoni tal-orijini kummerċjali tal-prodott, iżda pjuttost bħala deskrittjoni tal-prodott³⁴.

72. Dan japplika wkoll għall-indikazzjonijiet ġeografici skont l-Artikolu 7(1)(c) tar-Regolament dwar it-trade marks. Fil-fatt, il-pubbliku jista' jużaha bħala indikazzjoni tal-orijini ġeografika tagħha, jew saħansitra bħala deskrittjoni tal-prodott assoċjat ma' post speċifiku minflok bħala indikazzjoni tal-orijini kummerċjali (kollettiva).

73. Waqt is-seduta, l-EUIPO għalhekk għustament iddikjara li l-istatus privilegġat tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks għandu effett simili fuq ir-registrazzjoni ta' trade mark deskrittiva wara s-sentenza Formula One Licensing vs UASI³⁵. Tali trade mark tingħata l-grad minimu neċessarju ta' karattru distintiv sabiex tiġi ġġustifikata r-registrazzjoni tagħha, iżda mhux neċessarjament karattru distintiv amplifikat.

74. Il-Qorti Ġenerali ma tistabilixxi xejn ħlief dan, jekk, fil-punt 71 tas-sentenza appellata, tirrikonoxxi t-trade mark HALLOUMI bħala li għandha biss grad minimu ta' karattru distintiv u għalhekk tkun qed tiċhad il-probabbiltà ta' konfużjoni.

75. Dan għaliex fil-punti 50 sa 53 u 70 tas-sentenza appellata hija ddikjarat espressament li t-trade mark HALLOUMI ma hijiex meqjusa bħala denominazzjoni ta' orijini kummerċjali (individwali jew kollettiva), iżda bħala denominazzjoni ta' speċjalità tal-ġobon³⁶. Madankollu, l-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks ma jipprivilegġax id-deskrizzjoni ta' prodott partikolari, anki jekk il-pubbliku jista' possibbilment ikun assoċjaha ma' orijini ġeografika speċifika. Barra minn hekk, l-evalwazzjoni tal-perċezzjoni ta' trade mark hija ta' natura fattwali u għalhekk tneħħiet mill-istħarriġ tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-kuntest tal-proċedura ta' appell³⁷.

76. Dan ir-riżultat jitfa' dawl fuq il-fehma tal-Foundation li l-awtorizzazzjoni espliċita ta' trade marks kollettivi ġeografici tkun qed tinsterqilha l-effettività prattika tagħha, jekk dawn it-trade marks kollettivi jingħataw karattru distintiv dgħajjef biss fl-evalwazzjoni tal-probabbiltà ta' konfużjoni.

77. Madankollu, l-għan segwit mill-Foundation, li ssaħħaħ it-trade mark HALLOUMI tagħha, ma jistax jintlaħaq billi t-trade marks kollettivi ġeografici awtomatikament jingħataw karattru distintiv iktar b'saħħtu. Minhabba li dan il-karattru distintiv jibqa' fittizzju: bħala riżultat, l-indikazzjoni ġeografika xorta ma tiġix ipperċepita mill-pubbliku bħala indikazzjoni tal-orijini kummerċjali kollettiva tal-prodott.

33 Sentenzi tal-4 ta' Mejju 1999, Windsurfing Chiemsee (C-108/97 u C-109/97, EU:C:1999:230, punti 25 u 26), tal-10 ta' Lulju 2014, BSH vs UASI (C-126/13 P, mhux ippubblikata, EU:C:2014:2065, punt 19), u tal-20 ta' Settembru 2017, The Tea Board vs EUIPO (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punt 59).

34 Bħala eżempju, is-sentenza tal-31 ta' Jannar 2019, Pandalis vs EUIPO (C-194/17 P, EU:C:2019:80, punti 87 sa 93 kif ukoll punti 103 sa 105).

35 Sentenza tal-24 ta' Mejju 2012, (C-196/11 P, EU:C:2012:314, punti 40 sa 47).

36 Ara, ukoll, is-sentenzi tal-Qorti tat-13 ta' Ġunju 2012, Organismos Kyriakis Galaktokomikis Viomichanias vs UASI – Garmo (HELLIM) (T-534/10, EU:T:2012:292, punt 41), tas-7 ta' Ottubru 2015, Ċipru vs UASI (ΧΑΛΛΟΥΜΙ u HALLOUMI) (T-292/14 u T-293/14, EU:T:2015:752, punt 28), tat-13 ta' Lulju 2018, Ċipru vs EUIPO – Papouis Dairies (Pallas Halloumi) (T-825/16, EU:T:2018:482, punti 42 u 43), tat-13 ta' Lulju 2018, Ċipru vs EUIPO – POA (COWBOYS HALLOUMI) (T-847/16, mhux ippubblikata, EU:T:2018:481, punti 40 u 41), u tat-23 ta' Novembru 2018, Ċipru vs EUIPO – Papouis Dairies (Papouis Halloumi) (T-703/17, mhux ippubblikata, EU:T:2018:835, punt 49).

37 Sentenza tal-31 ta' Jannar 2019, Pandalis vs EUIPO (C-194/17 P, EU:C:2019:80, punt 93).

78. Għall-kuntrarju, it-trade mark kollettiva ġeografika jkollha tingħata funzjoni kompletament differenti, pereżempju sabiex tali trade marks jiżguraw b'mod esklużiv oriġini ġeografika speċifika tal-prodotti jew tas-servizzi inkwistjoni.

79. Madankollu, dan kien ikun sugġett għal regola esplicita, peress li skont l-Artikolu 66(3) tar-Regolament dwar it-trade marks, għandhom jiġu applikati d-dispożizzjonijiet (ġenerali) tar-Regolament sakemm l-Artikoli 67 sa 74 ma jipprevedux mod ieħor.

80. Il-Qorti tal-Ġustizzja għalhekk ikkonfermat l-applikazzjoni tal-prinċipji ġenerali applikabbli għat-trade marks kollettivi ġeografiċi fis-sentenza dwar it-trade mark kollettiva ġeografika DARJEELING. Hija tenfasizza li t-trade marks kollettivi li jikkonsistu f'sinjali jew f'indikazzjonijiet, li, fil-kummerċ, jistgħu jservu għad-denominazzjoni tal-oriġini ġeografika tal-prodotti jew tas-servizzi, kif jirriżulta mill-formulazzjoni tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks, jirrapprezentaw trade marks kollettivi fis-sens ta' paragrafu 1 ta' dan l-artikolu. Skont l-imsemmi paragrafu 1, jistgħu jikkostitwixxu trade marks kollettivi tal-Unjoni Ewropea biss is-sinjali li kapaċi jiddistingwu l-prodotti u s-servizzi tal-membri tal-assocjazzjoni, li hija proprjetarja tagħhom, minn dawk ta' impriżi oħrajn³⁸.

81. Il-funzjoni prinċipali tat-trade mark hija li tiggarrantixxi lill-konsumaturi l-oriġini tal-prodott billi tippermetti li jiġi identifikat il-prodott jew is-servizz indikat permezz tat-trade mark bhala li joriġina minn impriża partikolari u b'hekk tiddistingwi dak il-prodott jew dak is-servizz minn dawk ta' impriżi oħrajn³⁹.

82. Jekk jitqies li l-funzjoni essenzjali ta' trade mark kollettiva ġeografika prevista fl-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks hija dik li sservi ta' indikazzjoni tal-oriġini ġeografika tal-prodotti jew tas-servizzi proposti taht tali trade mark, u mhux bhala indikazzjoni tal-oriġini kummerċjali tagħhom, tiġi injorata din il-funzjoni essenzjali⁴⁰.

83. Għalhekk, il-karattru distintiv ta' trade mark kollettiva ġeografika għandu wkoll jiġi evalwat skont il-grad ta' kemm hija tidentifika l-oriġini kummerċjali kollettiva tal-prodotti jew tas-servizzi inkwistjoni.

84. Madankollu, kif spjegat diġà, it-trade mark HALLOUMI tohloq identifikazzjoni bħal din flivell minimu u xejn iktar, skont il-konstatazzjonijiet fattwali tal-Qorti Ġenerali. Konsegwentement, ma humiex ivvizzjati bi żball ta' liġi l-kunsiderazzjonijiet tal-Qorti Ġenerali dwar il-karattru distintiv tat-trade mark HALLOUMI u dwar il-probabbiltà ta' konfużjoni kif ukoll, b'mod partikolari, il-punti 41 u 71 tas-sentenza appellata, li fihom il-Qorti Ġenerali tagħti lit-trade mark HALLOUMI grad minimu biss ta' karattru distintiv, li ma huwiex biżżejjed sabiex tiġi ġġustifikata probabbiltà ta' konfużjoni mat-trade mark kontenzjuża.

85. Lanqas ma hija din il-konklużjoni kkontestata bil-fatt li b'mod sinjifikattiv tillimita l-effettività prattika tal-Artikolu 66(2) tar-Regolament dwar it-trade marks u l-protezzjoni ta' trade marks kollettivi ġeografiċi. Dan għaliex il-proprjetarji ta' trade mark kollettiva ġeografika jibqgħalhom livell minimu ta' protezzjoni li jippermettilhom li jimpedixxu r-registrazzjoni ta' trade marks identiċi għall-istess prodotti. Fl-istess ħin, jistgħu jinfluwenzaw il-perċezzjoni ta' trade mark meta jużawha b'mod li tikseb karattru distintiv⁴¹.

38 Sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, The Tea Board vs EUIPO (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punt 50).

39 Sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, The Tea Board vs EUIPO (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punt 52).

40 Sentenza tal-20 ta' Settembru 2017, The Tea Board vs EUIPO (C-673/15 P sa C-676/15 P, EU:C:2017:702, punt 54).

41 Sentenza tal-4 ta' Mejju 1999, Windsurfing Chiemsee (C-108/97 u C-109/97, EU:C:1999:230, punt 47).

86. Fl-ahħar mill-ahħar, ma hemmx bżonn ta' iktar protezzjoni, peress li r-regoli għal denominazzjonijiet ta' oriġini protetti u għal indikazzjonijiet ġeografici protetti⁴² jistgħu jipprovdu protezzjoni suffiċjenti u indipendenti mit-trade mark. Dawn ir-regoli għandhom il-benefiċċju addizzjonali, fir-rigward tat-trade mark kollettiva ġeografika, jiġifieri li d-denominazzjonijiet ta' oriġini protetti u l-indikazzjonijiet ġeografici protetti skont l-Artikolu 12(1) tar-Regolament (UE) Nru 1151/2012 jistgħu jintużaw minn kwalunkwe operatur li jikkummerċjalizza prodott li jikkorrispondi mal-ispeċifikazzjonijiet tal-prodott inkwistjoni. Għalhekk, l-isħubija ma' assoċjazzjoni fis-sens tal-Artikolu 67(2) tar-Regolament dwar it-trade marks ma hijiex neċessarja. Barra minn hekk, l-EUIPO ġustament jenfasizza li jkun kontradittorju li kieku l-assoċjazzjonijiet tal-produtturi, abbażi tal-liġi dwar it-trade marks, ikunu jistgħu jiksbu protezzjoni ekwivalenti jew saħansitra iktar b'saħħitha għall-indikazzjonijiet ġeografici milli fis-sistema ta' denominazzjonijiet ta' oriġini protetti.

87. Għaldaqstant, l-ewwel żewġ aggravji għandhom jiġu miċhuda.

C. Dwar l-assenza ta' rinviu tal-kawża quddiem il-Bord tal-Appell

88. Permezz tar-raba' aggravju tagħha, il-Foundation tilmenta li l-Qorti Ġenerali qiegħdet lilha nnifisha fil-pożizzjoni tal-Bord tal-Appell, minflok ma rreferiet il-każ lura.

89. Fil-punti 63 u 64 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali tikkontesta l-konklużjoni tal-Bord tal-Appell li ż-żewġ sinjali huma fonetikament differenti. Barra minn hekk, fil-punti 64 sa 68 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali ma taqbilx mal-konklużjoni tal-Bord tal-Appell li s-sinjali huma differenti fuq bażi kunċettwali. Anzi, skont il-Qorti Ġenerali, jeżisti xebh fonetiku u kunċettwali dgħajef.

90. Sussegwentement, fil-punt 71 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali, fid-dawl ta' dawn il-konstatazzjonijiet, tiegħu inkunsiderazzjoni l-evalwazzjoni globali tagħha tal-probabbiltà ta' konfużjoni u tikkonkludi li tali riskju ma jeżistix.

91. Ir-raba' aggravju jkopri wkoll il-fatt li tal-inqas din l-evalwazzjoni globali tal-Bord tal-Appell hija rriżervata.

92. Madankollu, din il-fehma hija żbaljata, peress li skont l-Artikolu 65(3) tar-Regolament dwar it-trade marks, il-Qorti tal-Ġenerali ma hijiex limitata li tannulla d-deċiżjoni tal-Bord tal-Appell, iżda tista' wkoll tibdilha.

93. Is-setgħa tal-Qorti Ġenerali li tibdel id-deċiżjonijiet ċertament ma għandhiex bħala effett li tagħtiha s-setgħa li tissostitwixxi l-evalwazzjoni tal-Bord tal-Appell bir-raġunament tagħha stess u lanqas li twettaq evalwazzjoni ta' kwistjoni li l-imsemmi Bord tal-Appell għadu ma adottax pożizzjoni fuqha. Iżda l-eżerċizzju tas-setgħa ta' bidla jkopri, bħala prinċipju, sitwazzjonijiet li fihom il-Qorti Ġenerali, wara li tkun stħarrġet l-evalwazzjoni magħmula mill-imsemmi Bord tal-Appell, tkun f'pożizzjoni li tiddetermina, fuq il-bażi tal-punti ta' fatt u ta' liġi kif stabbiliti, id-deċiżjoni li l-Bord tal-Appell kien meħtieġ li jadotta⁴³.

94. Il-Qorti Ġenerali ma pproċedietx mod ieħor fis-sentenza appellata meta kkorregiet l-evalwazzjoni tax-xebh fonetiku u kunċettwali magħmula mill-Bord tal-Appell u sussegwentement wettqet evalwazzjoni globali ġdida, filwaqt li ħadet inkunsiderazzjoni dawn l-evalwazzjonijiet mibdula, li wasslu għall-istess riżultat bħall-evalwazzjoni tal-Bord tal-Appell.

42 Titolu II tar-Regolament (UE) Nru 1151/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Novembru 2012 dwar skemi tal-kwalità għal prodotti agricoli u oġġetti tal-ikel (GU 2012, L 343, p. 1, rettifiki fil-GU 2019, L 216, p. 40, fil-GU 2015, L 191, p. 10, fil-GU 2013, L 55, p. 27).

43 Sentenza tal-5 ta' Lulju 2011, Edwin vs UASI (C-263/09 P, EU:C:2011:452, punt 72).

95. Għalhekk, ir-raba' aggravju għandu jiġi miċhud.

V. L-ispejjeż

96. Skont l-Artikolu 184(2) tar-Regoli tal-Proċeduri, meta l-appell huwa fondat u l-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi l-kawża hija stess, hija għandha tiddeċiedi dwar l-ispejjeż. Skont l-Artikolu 138(1) tal-istess regoli, applikabbli għall-proċedura ta' appell skont l-Artikolu 184(1) tagħhom, il-parti li titlef il-kawża għandha tiġi kkundannata għall-ispejjeż, jekk dawn ikunu ntalbu.

97. Fil-prinċipju, peress li tilfet, il-Fondazzjoni hija kkundannata għall-ispejjeż.

98. Madankollu, ma jkunx xieraq li jiġu imposti fuq il-Foundation l-ispejjeż li jkunu saru b'rabta mat-tielet aggravju minhabba li dan l-aggravju għandu jiġi attribwit għal żball ta' traduzzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. F'dan ir-rigward, il-partijiet kollha għandhom l-ewwel nett ibatu l-ispejjeż rispettivi tagħhom. Imbagħad ikun possibbli li jiġi vverifikat jekk jitolbux kumpens għad-danni lill-Qorti tal-Ġustizzja f'dan ir-rigward.

VI. Konkluzjoni

99. Għaldaqstant, nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tiddeċiedi kif ġej:

- 1) L-appell huwa miċhud.
- 2) Il-Foundation for the Protection of the Traditional Cheese of Cyprus named Halloumi hija kkundannata tbat l-ispejjeż, bl-eċċezzjoni tal-ispejjeż b'rabta mat-tielet aggravju. Fir-rigward ta' dan l-aggravju, il-partijiet kollha għandhom ibatu l-ispejjeż rispettivi tagħhom.